Kriser och kransar

Bokutgåva

Albert Bonniers förlag, Stockholm 1926.

SKRIVAREDANS.

”Härmed sända vi Eder ytterligare några omdömen ...” *Åsiktsleverans.*

Molniga måndag räckte mig kransen. Självtro växte, blodet steg. Kvittrande tisdag miste jag sansen, veks för en ordstöt, släppte balansen. Trött som en vaxbild i smälta neg ... Vaknade plundrad, stum och feg.

Löven, som rulla, rita i sanden liten dödsdikt för sekund ... Virrig och vitnäst smög jag på stranden. Strängen gav blåsa, blodade handen. Väntande nya olyckspund – nykrönt jag vart en torsdagsstund!

Solgudar goda! Ödslen med glansen! Spelet klang och stämman kvad. Ej jag förgäves trampar i dansen, skrivaredans för skrivarekransen! Tack för de svala, gröna blad! Fri är jag åter, frank och glad!

Fredag blev vedag! Bäst jag i segerdans raglar, sträckes ur molnet en hand. Dunderord haglar – fingrar och naglar riva min krans, med dess virvlande band Skrift står med blixtstaplar skriven: ”Ära med lögn är given!” Stelnad jag stannade dansen. Bleknade, teg ...

Trofasta torsdag räckte mig kransen. Självtro växte, blodet steg. Fredag, min vedag, miste jag sansen. Vaknade plundrad, stum och feg.

EJ FÖR LAGRAR LÖPA!

Lagom grämas! Ej för lagrar löpa, vänskap sade. Fatta snarast mod! Självtrons dyra droppar må man köpa i sitt eget väsens tysta bod.

Sjunga ... Kvittrar du för positioner, i en äreskramp, i tävlans svett? Då blir svett och kramp i dina toner. Dött alarm – och intet mer har skett!

Snickrar du den hästen Konstruktissa, blank i manken, finpolerad, klar. Rullas kan den nog med tåt och trissa – intet språng den döda springarn tar.

Starka andetag skall till, att blåsa ande i den fålens nos av trä. Pustar djupt ur bröstet må du flåsa, snickare! Blås, snickare, på knä!

Sjunga, är på frälsningskärra skaka ner till djup, där varje ljus är släckt. När – halleluja! – du far tillbaka, döda lyktor har du återväckt.

Stolt program för en, som blott kan mumla, menar du? Må vara, sångardräng! Bed du alla goda andar tumla på din friupplåtna önskans äng!

Om i trakten skrivardödar regna, låt i löjlig lycka toner gå. Dårhusmässig kärlek må du ägna åt din längtans knappa verk ändå.

Eldad tillit är av växtguds nåde, den är själva solens sanna vän. Kväd poetens Signe du och råde: ”Signe

Skönhet mig – och råde den!”

FRÄNHETENS FRASFRIA VISA.

”men till Lyckoprins ett annat ord!”

Lyckoprins, fattar du riktigt? Skrattprins, de skola dig prisa! Kransad till hakan – kanderad – kallgröna kvistar på stig ... Lyss till min frostiga mening – bistert är bittert men viktigt! Ej för att glädjen förvisa, ej för att reta och risa – fränhetens frasfria visa ville jag gnola för dig! Tacka vart motstånd, som bringar hjärta i otakt och mulnar din blick! Fjäder det skänkte till vingar, räckte dig värja, som klingar, bäst som du vapenlös gick ... Gisslaren, strävögd och grå, ger dig väl örter också. Icke den sorten med blida dunster och sötma i saft – härdar för allt du skall lida, stärker med malörtens kraft.

Rödvita små gratulanter, andra med gallgrönt i dragen – Avund med flaxande minen! – lena och kammade stå. Bäst de på axlarna klappa, tryckes du närmare branter. Där kan du nedstörta slagen, vänskapsfullt lyftad i kragen ... Lyckoprins, solglad som dagen, passa de ädlingar små! När de dig retat att skryta, mattad du märker att kraften förgått. Bjällror på narren de knyta ... Då kan du fradga och ryta! Dåren i båset man fått ... Ruelsen, stormig och grå, bättre till vägkamrat få! Gav dig ej glitter att lisa fåfängan med på din stig. Fränhetens frasfria visa, sanningen sjöng han för dig!

ORONS ELDMETODER.

Orons eldmetoder svida – det är givet! Hjärna hon vädrar, hjärta hon flår. Gamla märken, broder ... Oron bär i livet irrande blick och blåsande hår. Var det henne lyster flacka och gno, växtlighet rår. Hennes tunga syster nämner man Ro. Den är rund kring knogen – den är skördemogen! Oro är Vår.

Hör hur stormen sopar! Mars vill allting ramma. Vojande sång kring väntande jord. Din förlossning bidar du, vår trogna mamma. Intet jag hör – en nöd utan ord. Oro skall dig driva, plåga dig slå, tills de små flarn buda och beskriva susande så: ”Lidit har hon gruvligt. Se dock vilket ljuvligt blomstrande barn!”

Oro, du förvirrar, hetsar mig med klådan, blåser mig dit – och dinglar mig dän. Men när dött jag stirrar, drar du eld ur lådan – sticker ett sprak i surnande trän. Hellre vild och dyster, blott du ändå ger mig din ans!

Bröstet hårt du kryster, tungt kan du slå, lågor kan du tvinna ... Bäst är dock att brinna. Oro är dans!

STATYERNAS SAMKVÄM.

”Först blamager – sedan bli staty.” *Ordspråk vid Sällskapsgalärerna.*

När snön har fallit tät och tjock på alla blamagerna dina, du återvänder med tillknäppt rock och uttryck, putsade, fina. Börjar på nytt med varsamhet. Morgon har grytt på kvällsförtret. Samtalsmarken är vit i dag, och ej av olust punkterad ... Liv och lycka! Vad yttrade jag? Snart dräller ett ord till obehag, och åter står du generad.

Med tiden skall du halvstum bli, och vinterligt karg i talet. I tystnadsringen är mänska fri, där löper ej tunga galet. Tag dock en ton om svart, om vitt! ... Reservation vart ord har smitt. Stängsel drar du till värn och skydd med kalla blickar för stunden. Liv och lycka! Vad världen är brydd! Jag ser dig liksom med sockel prydd, när styv du kniper med munnen!

God dag, staty! Pardon, staty! Här hägra prydliga vyer! Vid småbord knakade en staty, vid glädjens långbord statyer. Kopparhand tog så stelt sitt glas. Kopparmun log vid kopparfras.

Blylock klippa – och kulögt le nu ögon i gjutgodsgamman. Liv och lycka! Måns Stenbock, se! Se, Carolus Rex och von Linné på socklar fröjdas tillsamman!

Men nalkas då en solens man med fri och skinande panna – i saknad såg du hur öga brann av glädjens högmod, det granna! Bångstyrig, bred var fri mans bikt ... Sockelman vred sitt huvud strikt. Styv du sitter där likaså med reservationerna klara. Liv och lycka! I kväll skall du gå betryckt att icke i livet få av blod bland statyer vara.

FÖRKLINGANDE TON.

En kafémelodi berättade:

Jag föddes under stråke – ut jag gick i kalla salar. Jag fick darra där ... Tack för var boning i allt stim jag fick! Tack varje sinne, som höll vilsen kär!

Ej länge lever jag – men död, till dig jag viskar glad: Jag minns, att öga log. Jag minns en sorgsen, som anammat mig, som tryckte mig till bröstet, förrn jag dog.

Från vänners ömhet går jag till det blå – till ingenting ... Men, goda Ingenting, jag var förstådd min korta tid ändå! Kling ... Jag försvinner ... Sting ... Kling ...

I DITT ALLVARS FAMN.

I.

När för dig jag skulle föreställas, greps jag av förvirring – ville fly. Så för skönhet ögonlock kan fällas. Mystisk mörkögdhet med stjärnvit hy ...

Granskade väl flyktigt anletslinjer. Du en motsats var till blod och ljus. I din närhet hördes sus av pinjer, mörka lundar – kalla källors sus.

Meningsfullt du log: ”Ej mig du tror på ... Som du önskar – gå din glitterstig! Fruktar du för mig, det dock beror på, att du icke rätt lärt känna mig.”

”Hur som helst må vara nu för stunden – gärna kan du fly min mörka hamn! En gång skall jag ändå ha dig bunden i min sanna, i min starka famn!”

II.

Jag på Sällskapssjön galärslavspråmar rodde, kedjad vid en festlig rad. Tappat solsken drucko vi i åmar under tinder, toner, blom och blad.

Fångar – två och två – en man, en kvinna, trälade i skummet över grund, gungade, där sällskapsskämten brinna irrblosslikt i stundom öde sund.

Fin sarkasm sin lilla sälta stänkte. Ljus talang gav pärlor, skönt och lätt. Inom mig jag ganska ofta tänkte: Mätt jag är – men ändå aldrig mätt!

Ljuvhet vill min aftonlycka spinna, bredmynt anekdot sig möda gör. Den jag sökte kunde jag ej finna. Hon stod tyst i stjärnljus utanför.

III.

Jag är fången! Lyckan är förgången! Fängslad nu i natten här hos dig! Så jag ändå kved den första gången dina svala läppar rörde mig.

Fången är jag! Borta, glammet, glöden! Friskt mitt blod, där livet bägarn välvt! ”Vän”, hon sade: ”Jag är icke döden, löjet ej, men jag är livet självt.”

”Här hos mig lär nog din lystnad svida, ängslan göra tiden hård och lång. Bittra dödsminuter skall du lida, men ur vanmakt födas ny var gång.”

”Svarta gruvan, alstrar, skyddar, gömmer sällsam sten med klar och ädel hy. Mullen, tung och mörk, om blomman drömmer. Dröm blir blod och blod blir blomstersky.”

– – –

Och jag sjönk – som ock en gång du spådde – sjönk i tystnad, i ditt allvars famn. Aldrig tanken mer dig förebrådde, aldrig mer jag skändade ditt namn.

Om du än ej strålade som Eva, icke gjorde kinden röd och het, du det ändå är, som lärt mig leva, starka, mörka, sköna Ensamhet!

AV RAKA LINJEN.

I.

Han var en hedersman av raka linjen, som från den raka linjen aldrig frestats. Att skåda i de gråa hyggligheter, en huld natur till ögon honom skänkte, det var som att i lugna hamnar vila från sveks och nyckfullheters virvelkok.

Runtom i världen fradgar konjunkturslögn. Deklarationens lilla bokstavsheder med blå namnteckningsslängar överkorsas. Som när ett schackbord stjälpes, så strykas vid spekulationsspel ner och trilla bönder – kungar ...

Likt barn på lekplats nu affärshus börja att vända ut och in på ögonen, att räcka tungan fram, och sina fickor tömma under skrän och rill och rall av slantar.

Man väntar snart, att kyrktorn skola hojta igenom moln och skymningar till kyrktorn: ”Kom, låt oss byta klockor! Vi skola skrämma får med falska klanger! Men rappt – ty månen sover! ...”

Och bräckligheter i varandra hålla med kramp och darrning under feberns ringdans. En släpper taget – alla sammanramla vid vrål och tummel. En Soliditet, med pjäxorna i luften, vräks i svängen mot vassa hörnen. Strax hans lycka mosas. Han krälar, med utslagna möjligheter och blånad auktoritet ... Se! Hederstecknens vintergator små i smutsen spillda!

En vänskapshand, som tycktes vara gjord av rena marmorn eller klara stålet, är blott en deg. Ty vid en liten varsam ansvarskramning lätt falla fingrar av och dimpa ner likt fingrarna från färska julbaksgubbar och rinna hädan.

I sådan tid är sällsamt stort att vara en klarögd hedersman av raka linjen, med präktigt pålverk kring sin karaktär, vars bindning nitats av principspik, och genom vars fördämning inga vatten av okänt djup, där svarta fiskar gå, med eld i käftarna – passioners hajar – i vildhet bryta.

Att gå som tomte bland de skrämda husen, dem ofärd ständigt hotar bära bort till skam och pantförskrivning – gå som tomte bland rutorna, vars ängslobleka huven och knäppta händer tacksamheter tolka: ”Gud vare

lov – en hedersman!” –

det är att vandra stadig spjäla, högt över grop, där svarta ormar kräla.

II.

Knarr ... Knarr ... Blanka galoscher i gatan gå. Tidig morgon, med rosor i frost. Domherre tung på grenen. Knarr ... Knarr ... Morgonens stund har guld i mund. Arbetet är hans glädje. Frisk är blomma på kind. Friskt är glittret i skägg.

Snöskottarn luvan lyfter, önskar med rökord morgon god åt vandrande hedersman. Slaktarn vid vagn, som lastar frusna köttvalv röda, med bräckta pipor i rad, vördnadens hälsning sänder åt den, som är stark och sann. Knarr ... Knarr ... Först av alla på posten. Du rappa hedersman! Morgongny i decembertrevnad. Snöfjun och blåa sken. Rosor i frost, narig är blåst. Domherre tung på gren.

– – –

Dörren stängd. Nu öppnar hjärtat sig och fyller rummet med en bitter stank. Nu Hedersman sin päls har hängt på kroken, och ovan pälsen mössan som ett huvud i snara slokar ... Dömd är en hedersman av domherrn tunga, som i hans bröst gör tjänst.

”O, Herr Jesus, att jag aldrig hade åt flärden siktat nu, när grånans år ändå mig trygghet skänkte! Finns det en gud, som orkar lyssna till ett satans verb, som heter spekulera? ... Jag spekulerar – du spekulerar ... Man spekulerar för en vinst till villa och stryker in förvillelse i stället. Så vitsar ödet och förblandar ord. För sällhet – cellen ...”

”Jag passade ett ögonblick som signats av olyckan – jag sökte få en skvätt i framräckt hatt, när guldet tycktes forsa ur alla gistna rännor ner på gatan ... Och vinsten mognad låg – jag grep den icke, den ruttna fick och sprida ruttenhet ner i min sunda arbetsfröjd. Och när förlusten öppnade sitt hål, jag fyllde den med andras sparsamhet. Fick lögner spy däröver i förhoppning att tiden skulle räcka hjälp åt mig ...”

”Ej lätt för ansvarsman att skuld bekänna, att själv det röda bödelsmärket bränna. Om hela livet ej är lögnfull dikt, en hedersman jag var i övervikt. Jag murat stolthet upp, och hem jag murat. Mig själv jag mer än någon mänska lurat. För att en aktad man för världen bliva får bitter livslögn jag på papper skriva. Ett pålverk brutet – ordnad mänska blev, en vilde, som för livet strider. Och livet! Hänger på en fin raderkniv ... Självaktning jag raderar ut. Den blir till lätta fjun, jag blåser bort, nar värvet är fullbordat.”

”Så måste ske! Ty hoppet svävar, att framtid allt skall kunna återföra till jämna spår – i lugna arbetsspår, i tunga, hårda, goda mödors spår ... Arbete! Hur gott du var, om ock jag nära dignat, när plikttrohet och samvetsfrid välsignat!”

– – –

Rasp ... Rasp ... Liten kniv på papper går. Rosig morgon och rutor i frost. Svältfågel pickar plåten. Rasp ... Rasp ... Morgonens stund har blodig mund. Arbetet är hans fasa. Vit är blomma på kind. Skrämsel darrar i skägg.

– – –

Pang! Nu klockan är slagen. Tjänstemäns raska instorm sker. Bugning åt hedersman ... Herrarna Loy och Lättman te sig sanna och rena för hälsande, vördad chef. Nattsuddets tecken slätas, en rödsprängd blick blev klar... Darr ... Darr ... Starka primus på platsen sämsta samvetet har.

Morgongny i decembertrevnad. Pennorna snart i sken. Alla på post – rutor i frost. Domherre tung på gren.

III.

Ack, stater måste kläda sig i stålhatt, och dödar över nya slagfält regna för att åt börsens papper giva häftig men dagskort blomstring.

Djärvt grepp! Ett tärningskast ... Han visste nog, att dessa tärningskuber med svarta dödskallemärken voro krönta vid nödförsöket ...

Han vann, han vann! Vad urgrävt var kan täppas till igen, och falska siffror kunna återbytas mot blanka, rena, liksom i kvicka kyrkvaktmästargreppet en psalmnumrering snabbt förvandlar tonen från avgrundsjämrets ljud till paradisets, det rofullt, klara.

Han vann, han vann! Vad för en godhet har väl svalka stänkt på hettat huvud – brottslig hand välsignat? Raderkniv blev en liten hederskniv, som rätt bereder, och skär lögnen sönder och hugger av de stygga siffrors huvud, med hals och lockar.

I sista stunden lyckans stjärna brann för Hedersman: ”Jag vann! Min Gud, jag vann!”

IV.

De i hemmets hulda skimmer sitta, medan ute stormen bryter gatans skylt vid handskaffären, vräker avklippt jättehand. Vrider vinlövskrans ur krogens gyllne famn, berövar nöjet hans symbol, och tvingar druva kyssa driva.

Takbetäckning flyr som fjäril. Vårdträd rycks som svarta tänder. Vattnet vandrar upp och går mot staden:

”Pålverket hämnas jag skall! Kanalisering, som dämde mig in, tvang i den blekblåa maklighet simma djuret, som sprang i mitt blod. Skynden mina hajar och färgen era fenor! Tumlen mina valar, och sluken den förbannade byggnad, som binder och stramar! Äten deras fraser, huggen små principer, feta i köttet – men lösa, lättsmälta ting! Storm skall oss hjälpa, murarna stjälpa. Mörkret oss skydda. Vräk, knäck och klättra vid dunder och svall! Stillhet förkättra! Vildhet förbättra! Pålverket hämnas jag skall!”

Och cyklon med nycker svarta grips av jättes hysteria. Ämnar jorden högt i klorna lyfta som en brandröd stridstupp, lyfts av örn vid fjädrars fall ...

– – –

Men med änglastämma makan läser under aftontrevnans gullskensskärm Tidningsbladets vardagssagor små, medan Hedersman av soffan kramas, liksom förr en skräckens konung lät sina offer klamras fast av soffkarm, sen de labyrint och irrgång jagat.

Ute stormen vrålar punkt och komma, utropstecken den till läsning tutar. Stryker under ställen, som besvära – dem om anfrätt heder, bruten ära.

*

Sidan två: Små dramerna stå. Fallen förtroendets man! Sidan tre: I bleknad och ve vandrar till ofrihet han. Lång bekännelse – mannen grät, synbart gripen mot kvällen ... Trampa med honom de dryga fjät, svettig och grå i cellen!

Sidan fem: Med raskhet och kläm skojare ringas på jakt. Sidan sex: En livsglad, som väcks ur liv i champagneprakt. Enligt uppgift, vår tidning fått, fången bad att få sova ... En fick slippa den dömdes lott,

tappade sömnens gåva.

Sidan sju ... Strömmar ej nu livslögn i skur och dropp? Sidan tolv ... Lilla häktesgolv – långt att gå ner och opp! Avklädd ära på Samhällstorg ... Lyss till sagorna mera! Snabb förmedling av tidens sorg! Glöm ej prenumerera!

V.

Men året går som gråa elefanten. Som den, så tungt, det gråa året går. Snart Hedersman skall fylla jämna år.

*

En jubilar! God morgon bild, som kikar fram ur tidning, med en rubrik, vars händer sträckas ut och ger välsignelsen åt ärbart huvud!

”Han föddes i ett gott men enkelt hem. Hans morgon var en hymn åt bistra mödan. Den raska springpojk hade trettio fötter. Av blixten hade han lektioner tagit vid ärenders förrättning.

Fast som en mur, och trogen som dess skugga ... Men inom kort han slapp med frusna händer på gården trinda rödfärgstunnor tumla och släpa säckar, laddade med gryn.”

”Den starka chefen Patriarkus såg med djupa blickar, att den springpojksräkan inom sig bar en gnisterkälla av energi, som kunde skjutsa honom mot livets höjder.”

”Och Patriarkus trädde ut på kullrig och slintrig gård. Han sade så till barnet: ’Från denna stund skall du en högre vara, och stolen, som kan skruvas efter hand, dig skruvar nog till hedersplats bland männer. Kanhända vindlar den dig högt mot molnen, till toppar, dem din dröm ej famlat efter. Men akta dig, min gosse, blott för svindel! För svindel akta dig!’”

”På grund av denna sällsynt säkra ledning, som gammal hederstid åt mången skänkte, av yngling blev en hedersman. Två år därefter återfinna vi hos firman Rapp & Rasklund jubilaren, som där med erkänd duglighet kom huset till hjälp vid siffertyngda bokslutsmödor. Från denna post han över gatan sprang till Institutet, där hans energi gav stöt åt maklighet och slentrian och sparkade på dörren sömnigheten.”

”Hur än han steg, han aldrig tycktes glömma vad Patriarkus i sin varning sagt. Ty högmodssvindel ej han vetat av, och Gud förbjude denna tidning nyttja ett dubbeltydigt ord i lägre mening! Dock – varför icke? Ty i virrig tid, då heder hos så mången ansvarsman i benet mjuknar och i märgen ruttnar – är det då icke dubbelt gott att veta, hur en åtminstone står stark och ren?”

”Hell jubilaren! Till sitt väsen är han gedigen, trogen, vänsäll och urban. Mot underordnad sträng, men rättvis städse. Bak kärva ytan klappar känsligt hjärta, bak gråa klippor varma källor gå. För överordnad står han som ett pålverk mot faror, som i vildhets tid minera med böljefräta många mödors byggnad.”

”Som ovan yttrats – karl för hela stan! Gedigen, trogen, vänsäll och urban. Hell, jubilaren! Hell! Lång arbetsglädje, rosig levnadskväll!”

*

När bladets små banaliteter kommo med sina gröna kransar traskande till Hedersman, han suckade och sade:

”De blomstren torde fan ha plockat åt mig. Den visan borde haft en signatur med horn och bockfot.

Och likväl har jag mig med ånger gnidit och tagit heta bastubad med sveda från ilsket gissel.

I överhettning jag på lavar legat i avgrundsatmosfär, som skälvt och dallrat i gröna rökar ...”

– – –

Men Vedergällning myser mörkt för sig: ”Tillfreds jag blir, när äran kransat dig!”

VI.

Ej vaktkonstaplar, som komma på kronans tunga sko, i rosenfylld halluppgång. Ej kalla jurister stiga i dörr med pincené och portfölj samt strafflogik i hand. Den skål, som åt dig räckes, är icke en fängelseskål. Den är av lödigt silver, den är en hedersbål.

Ej ansiktens stela allvar av stränghet målat är. Av vördnadens känsla blott. Vad vördnad kan fara likna!

Vad rörelsens blekhet är lik bestraffarns blekhet dock! Hur fläkt av vänligt löje, som drar vid ett tal förbi, har frändskap med ett annat, som föds av ironi!

Tyst! En av Statens gyllne tromän nalkas. Luften tycks som under bågvalv svalkas. Rosorna må mera varsamt dofta! Prasslandet lägga sig, frasandet domna, andning hämmas lätt i kröningsstund! Vita ämbetshänder ser man sträckas, av små klara ådror överspunna, skrynklade i fina mödors värv.

Från den vita handen bojan dinglar med sitt band, som starka färger bär. Tung förtjänstklenoden stilla pinglar ... Knäpp! Nu hänger den kring halsen där!

– – –

Ej var det ett silkessnöre, som knöts att kväva dig på hedrandets stärkta dag. Om bandet likt repet stramar, metallen är tung som ett lod, dig ingen önskat ont. Där brinner en tår i skägget, karl, som snart refererad skall stå! Av lödigt vemod den gjuten var, det visste blott en ändå.

*

På högspänt bröstvalv skiner solen grann. Och styv på hederns dag står Hedersman. Men Vedergällning myser mörkt för sig: ”Med ära kvittat! Jag har straffat dig!”

I VÄXELRYTTARVIMMEL.

”Den slarven Lättman har ändå rena händer ...” *Hedersman.*

Minut, som ränner din väg från mig, nog skall du grant förgyllas! (Passa datum – flyg med en fart!) Med laglig yra på dansarstig skall ledig afton fyllas. (Allt klart!) I tunga Växelrytterit, där får med böld man tjäna. Men strunt – på marketenterit vi tappa märg i knäna! (Två skriver därfram, en skriver därbak! Nej, du ska rita på baken!) Så diska den, min friska vän!

I trevnans sken vi ses igen, det är dock huvudsaken!

Min plånbok tycks som av tomhet full. I ilsprång sedlar frasa. (Är du galen – klockan slår två!) De trasor gömde vårt riksbanksgull bak bild av Gustav Vasa. (Skriv på!) Han, som sitt rike lagt med dån, nog ser från flaggblå himmel bekymret gnaga Sveas son i växelryttarvimmel. (En skriver på tvärn! Min namnteckning här! Nej, du ska rita inunder!) Så diska den, min friska vän! I trevnans sken vi ses igen vid kvällsmusikens dunder.

Ack, vitaste Littan, Dockan, du! O, mörka Tintoritta! (Är du hemma, sötaste vän?) Från armodets virvlar

kan jag ju till klara hamnar hitta. (Ring igen!) Och Kärlek ingen snålhet tär – det regnar röda ören, som likna bär, där Amor är den blinde storkassören. Vid stjärnornas regn jag söker mig hägn. När gryning brandmuren hinner, vi viska än ... Min friska vän, i månens sken vi ses igen, så sant mitt hjärta brinner!

En gång man varder ett ärans pund till trokarl ibland männer. (Är han bortrest! Gudarnas död!) Får hjärtat endast en ankargrund, mitt blod så styggt ej bränner. (O, nöd!)

Den ryggrad har av god betong kan ej för nyckvind bäva. Då skall soliditetens sång från mina läppar sväva. (I sista minut ... En penna! Håll trut! Nej, du ska rita på baken!) Så diska den, min friska vän! I trevnans sken vi ses igen, det är dock huvudsaken!

KÄRLEKSMERKURIUS.

”På förfrågan härom yttrade svaranden: De älskade mig likafullt, herr domare. Bestrider ...” *Bladets sagor.*

Hur mången i vårljus betog han? Hur mången vid höstsus bedrog han? Läppar så röda och sparböcker blå det rörde sig om, när vädrande Kärleksmerkurius kom, Don Juan med flottfläckar på. Första kvällen i stimmigt kafé knappast han låtsas åt kvinnan se. Andra kvällen den spelare frisk nalkas guldkontrollant bak disk, där hon vid vita och fradgande ränder – dryckrest på brickor – bläddrar små bilder av skrudade flickor – Modenycks lätta kalender ...!

Den tredje, den sällsamma kvällen, då bävande violoncellen kvaldes på djupet och skälvde i höjd, hans armbåge låg vid hennes – och Kärleksmerkurius såg på kvinnan med segrarens fröjd. Lågstämt samtal i blidaste ord. Bittra små öden på trolös jord ... Slog kring pannan en helgonaring. Oskuld, stungen med ormars sting ... Medan han kvickfingrat pilarna strödde, vässta att smärta. Ljuvliga smärtor i fullträff på hjärta. Medömkan kärleken födde.

Don Juan ... Nog var han väl fager? Nej, kuvad och kramad och mager – fågelgestalt med en tillkrusad skult. Han följde till dörr. Snart rött var i nätet – han skildes ej förr än sparblått var utlämnat fullt.

Planer smidde på misstänkt logi. Brevkuvert lade han majblom i. Spalthymn skrev han om Väntan i vår. Postdikt – Längtan vid falnat år ... ”Glömde du sedeln, din söta, din stygga!” Kronor och kyssar! Tanken på famningen samvetet vyssar ... ”Lånet att framtiden trygga.”

Han sedelblå fonderna länsat, och rosiga ängar han ränsat. Irrar ändå med små bilder i håg, med känsla, som har en aning av litet syrener från dar, då ynglingen kärleken såg. Nyckfullt ansad – hans nagel i sorg, blommorna nyper ur marknadskorg. Flackvillt öga – men ändå en air ömhets fläktar till svaghet bär. Stortjuv med dyrk och med flammande fackla åklagarn klämmer.

Brister i bindningen – ingenting stämmer! Skilda bevisningar vackla.

*

Vid Evighetsdomarens sida stå undrande, tysta och blida bleknade Evor på rättegångsort. Don Juan har dött. Det grönris, man strödde, är längesen rött och sopat med kvasten ur port. Lögnmask äter i hjärtat han har. Brinner ännu som till matt försvar. Falskspelstankar i svartdunster gå. Sveket halkar som ormar grå ...

– – –

Evighetslångsamt till Evornas skara Domarn sig vänder ... Rader av lyfta och vitnade händer:

– – –

”Fräls vår bedragare bara!”

PÅFÖLJD.

”och dömdes den tilltalade, som hittills fört en otadlig vandel ... varmed brottet skulle anses sonat.” *Bladets sagor.*

I.

Justitia växlat skuld till år och dagar. Med svarta frihetsmynt likvid är lämnad. Nu är han fri! Men straffets tid vill Minnet drygt förlänga ... Ej stod i risets bibel: Rättvist så!

Ett spöslag i hans sinne ständigt faller, med nycklars rassel blandas frihets tröst. Tungt är att gå med minnet av ett galler – i sol, med cellens skugga i sitt bröst.

Men detta galler är av luftjärn bara. Det är av tankar smitt, av syner länkat. Blås bort det då! Så stryk din panna klar! Av molntyg muren, som så mörk dig följde bland unga träd i grönt nybyggarland ...

Mur kan man lyfta, port kan sönderdundras. Men ett fantom ej lätt man slår i stycken och vräker ner – det är av annan sten, en sällsam sort, mer lätt än dun av puder, mer centnertung än stora rådets hus.

Ett strunt är gathörnssnack – av fusel skvaller. Vid nyhetsblåst det flyr som löv i höst. Men tungt, att gå med minnet av ett galler – i sol med cellens skugga i sitt bröst.

II.

Rättareplikt är som själanöd barn av samvetsflamma. Straffets blixt är av sannings glöd. Ångerns eld detsamma.

Mörkhyad hågkomst, du skall dö! Bort, ni gråa kläder! Svävande mur må vårstorm strö – hoppets vårtidsväder!

Smälten bojor för tankars brand! Rätt han har till glömska. Grönske i fritt nybyggarland allt vad skönt kan grönska!

FIORELLA.

”Den ensamboende, bekant för en äldre generation från operettscenen, blev om- händertagen ...” *Bladets sagor.*

Här är grått och blekt och brutet. Giv nu akt! En med skriande förflutet lyssnar stirrande till tjutet från den irrväg, han tillryggalagt. Tygla nu ditt vilda sinne! Utradera mörkrets minne, korsa härs och tvärs i denna dag! Anstaltsporten åter gnisslar ... Hör, det tisslar! Se, den nya – står med tärda drag! ... Varen alla rofullt snälla, ej så bittert gnälla, har jag sagt! – – – Giv nu akt! Det är Fiorella!

Fjärran ungdomslampor brinna – rodnans sken ... Välluktsfläkten drar. En kvinna skall till scenens klippa hinna, där av lärft den darrar, blå vid gren. Framför henne tonsvall brusar. Bakom henne korus susar. Blanka stråkar dyka – flinka tag! Stark den höga livsminuten, glittergjuten, bär den sköna med de friska drag. Rosor upp i dunklet kvälla rikt ur dyrkans källa. Stormig takt ... – – – Giv nu akt! Där står Fiorella!

Syssloman är rask på benen. Rappt ”hallå!” Hastar nytert över scenen i de matta, gråa skenen. Mulna fönster – inga lampor små. Rött i väven är förkastat, allt tycks vara överlastat med en färg, som lånts av blekta blad. Gamla, tunga huven sänkta; snöbestänkta, trötta småaktörer i en rad. Inga masker mer att fälla. Inga

illusioner gälla – drömmars prakt ... – – – Giv nu akt! Där står Fiorella!

Lugn, min lilla goda gumma! Lugn! En tår värmedryck, skall nog dig ljumma! Ej vår högtidsfest försumma. Ack, i år det är ett givmilt år! Granrisår, med stärbhus många, vilka skänka kärleks långa vita bröd och vänskaps bönor hit. Nu det kommer två aktörer! Två charmörer och en sångerska oss gör visit. Hör, den vackra damen snälla! Lyss till toners gälla silverprakt! – – – Giv nu akt! Det är Fiorella!

PINSAMT INTERMEZZO.

”... ett synnerligen pinsamt intermezzo. Den gamla, som tydligen handlat i ett tillstånd av religiös fanatism ...” *Bladets sagor.*

Kvinna i ålderdom bodde ensam med åldring, tvinad och sjuk. Fränaste verkar i krassliga skrällen. Fuktsky i taket, rivet och naket, levnaden bitter och tom. Plötsligt en afton hon trodde – huvudet darrar i rutig duk – saliga samlas på heliga ställen, bidande stundande dom. Där i ett fladdrande tält, pålat i gungande fält – tempel i vattensjuk mark utanför staden i nylövad park, där bedjarinnor, bleka prästinnor, mumlade böner vid smatter och svall: ”Komma han skall, komma han skall!”

Ödslig är flackande låga. Armodets sågspån gör kyrka mjuk. Belsebub ute i mörkret, som darrar, kallsmider eder ... Inne man beder, mässande aftonen lång. Drömmarnas liljor i båga spricka dock fram under regntung duk. Änglarna titta bak skakande sparrar, lyssna till böner och sång ... Himmel och bävan och ve! Vaka och vänta och se! Klämtar ej klocka med skräll? Hämtaren nalkas på helgdagens kväll. ”Hållom i kedja!” ”Låtom oss bedja!” Stormande afton vid världarnas fall komma han skall, hämta han skall!

Pingsten med ljuvaste händer, högädelt fina, sysslar som bäst. Pingsten med blomfacklor, ringande hjärnor ... Längtan vill snyfta, klipptyngder lyfta – mullen har trånande doft. Vårmystik sprakar och tänder. Kvällstimmar skrida mot himlens fest. Svinga sig icke de heliga tärnor ner från sitt stjärniga loft? – – – Plötsligt med anskri och tramp, skramlande tegel, som damp – famlande framåt och bak, gumman står skallrande, blek på sitt tak. Högt vill hon lova: ”Tag du min gåva!” Himlen skall öppnas vid månarnas knall. ”Hämta han skall, hämta han skall!”

Bakverk i fumliga händer – ömkligt i ståten ... Vit krumelur, spritsad i dunklet vid åldringens jämmer, välment sig slingrar. Darrande fingrar. Ögonen klippa och be ... Långt är till ljustända stränder. Rinna ej stjärnor som regn i skur? Rämnar ej valvet? – Sin gåva hon klämmer. Ve, gamla hjärta – o, ve! Vårstormen trycker emot. Skorstenars fladdrande sot fläktar kring trevande hand, gnistrar som röda demoner ibland ... Offret hon höjer. Lyftaren dröjer, hämtaren dröjer i mörknande kväll. ”Hjälp är du snäll – Gabriel!”

”Grannkvinnan – skynda! – är galen! Titta på taket – hasar sig fram!” ”Stegen är sönder – tag hit ett par lådor!” ”Inte nån fara!” – Otrognas skara kvicknyter hastar till hjälp.

”Vänta! Svep om sej med schalen, morsgumman! Saken är allvarsam! Kvällsblåsten, mor lilla, har sina vådor.” ”Tunnan med skulorna stjälp!” – – – ”Släpp mej! Släpp armen – jag far! Våga sej, hjärtlösa karl! Ormen skall trampas ihjäl! Gud skall förstena den handen, som stjäl ...” – – – ”Vem skall väl smaka morsgummans kaka?”

Darrande viskning i blåstarnas ljud: ”Ämnad åt Gud ... Skänk av hans brud!”

KONFERENSMAN.

Den Andlige berättade:

I.

En konferensman var jag som de andra. Jag bar en svart och fejad högtidshatt, ett hyfsat paraply ihopaspänt ... Jag stod som bild i bladet bland de andra: en stelnad gång, med klacken fast i jorden och foten himlavänd samt handen fastnad i litet ljust och krusigt skägg, som ger åt barnens vördnadskänsla vink att bocka.

I sorgset grubbel sänkt, man så mig gripit och insatt i ett ark bland badortsfolk, med sina blanka, sunda kroppar sträckta på sand, där vällust mellan svallen smög, och lystet öga glyste.

Där filmens lilla dotter, lögnfullt skön, på inspektion i flärdens jättestäder med finbehandskad hand välsignade sitt trogna folk.

Där danserskan på himlahusets torn riskerade i tapper tåspetsdans sitt liv för ryktbarhet och stark reklam, som hennes äras portar skulle sparka på vida gavlar upp.

Där muskeltvingaren i lugn av muskler med nävar, skrudade i läderlod, förvirrad värld med jättes barnablick betraktade i ro.

Där firad statsman ringad stod av frågor från dagens frågare i styvnat vimmel, alltmedan sober gåsmarsch av de fallna och högtidsstärkta åsiktsbankruttörer invid berättade om styrkas svaghet och planers sammanbrak.

I svarta raden skred jag bland de andra på blanktryckspromenad bland brokigheter, envar förtäljande om livets språng, om lyckans inköp för en kullerbytta, om köttets handelsknep.

Ett ivrigt läsaröga såg väl även mig i liten mörk oval, med huvet böjt – det livet böja låter ... Vi drogo i ett varsamt tåg från kyrka till kongressens sal, från salen till en kyrka åter.

II.

Med tåg jag kommit hit från litenheten i grön provins, där jag min gärning gjorde i kyrka vit som bästa tankes renhet, i kyrka röd som smärtans röda blod – där jag i skuggigt ämbetsrum tog mot den blossande, med löftet i sitt öga, som bad om kyrkostämpel på sin lycka. Där jag tog mot den bleknade, som bad om ett bevis på dödens storbesök. Där fåfängt jag med vilda sinnen brottats och omakar till makar sökte göra, då Ordet manat: ”Tu må vara ett”, fast mänskovilja skrek: ”Var god och klyv oss!”

De stego sakta in, när dödbok bläddrades i vintertid – när odöpt bi i sommarträdgårn flög, och fåglar lekte i attestlös glädje vid blanka kronors sus. – – – Jag röster hörde, mörka, blida, vilda ... Och tavlor såg jag – bilder, mycket skilda!

*

Se där! Det vita Centrum! Med jubel undertryckt i kyrkans tysta väntrum. Världsmening själv, minsann, av egen mening gjord. Se, mörka myrtenglitt och skära kärleksknoppar! ... En axel, sammansmidd av vita mänskokroppar, kring vilken Alltet går av stjärnor och av jord ...

*

Med kuvad stolthet nalkades han. Ett äretörstigt öga sög: ”Har ren du hört det, allvarets man? Ett barn är fött, en son, som dög!

Napoleones händer – filigran, filigran för dylik karl, med trint och grop och ränder! En mästersmed Naturen har, som sådan småkonst sänder! Vad litet väger tungt! Ett barn är fött ... Mitt barn – och därmed punkt!”

*

”Kommer jag hem och vill väl, hotar han dra mej ihjäl, kniper om börsen och slår. River mitt hår ... Evig en olycka! Himmelens olycka, var det när bröllopet skedde! Karlen var den, som förledde. Himmelens olycka var det, när bröllopet skedde!”

”Skilj oss till säte och säng! Bort med den buse och dräng! Evig en olycka, himmelens olycka – – – ” – – – Men mannen blinkade och sade i makligt majestät:

”Nå, vad beträffar det med börsen, pastorn, så kan jag svara på, att hårt jag kniper, ty jag kan räkna jag, men inte hon. Och vad beträffar det med håret, pastorn, så är det sant: Jag luggade den damen, när hon mig ljög i synen rart en kväll ... Ty Andre man i garderoben satt med vinbutelj, när jag fick svagdricksslatt ...”

*

”Jag ville ha anmält: Min dotter är död, Maria hon hette, den lilla. Ej gammal till åren – men stöd åt sitt stöd. Så varsam i livet och stilla. Den sjunde var datum. Kvarteret jag har ej längre bland virriga minnena kvar, ty sorgen kan minnet förvilla ... Hon hette Maria, den lilla.”

”Vad tänker väl Herren på smärtornas dag? Det ville så gärna jag fråga. Om brista är sörja, då sörjer väl jag. Att leva man knappt har förmåga. Ett lekande minne jag leder i hand och hjälper med strykjärn och blomma och band. Med minnet jag ledsen får vandra här kvar, i ensamhet brinna så stilla. Den sjunde var datum — den siffran jag har, den siffran kan intet förvilla... Hon hette Maria, den lilla.”

*

Vad tungt jag hörde och vad surt jag såg, ej skakade min trygga ämbetshåg. Jag stämplade och bokutdragen gjorde, jag tröstade med kraft som tröstas borde. När Vår kungjorde med sitt vita flarn en födelse av markens nya barn, när Vinter i advent gav frusen lilja, jag tänkte alltid: God är Herrens vilja. Och fredad satt jag i min ämbetsring, och tysta änglar vaktade omkring ...

Då kom en tid, som stampade i marken, så traditioner klövos, rämnade. Våld slaktade som höns små fredsavsikter, med vita dun och skrämda kackel raskt. Upp mänskligheten sprang – ett dödsskrämt djur med sår, som flödade i bröst och sidor. Kanonhet mark fick dricka ...

Men även stridsfritt land en dödsnöd sökte som ivrig, nytänd firma kunder söker, och sände ut bacillagenter kvicka i varje hus. En hundramilaskog av granträd höggs för att åt sorgen hackas, och dödens tjänare fick tvenne hakor och stånkade i trappan.

Då sjönk min styrka. Ej jag mer förmådde att hopsummera livets siffror så: ”Svartsiffror mest – rödsiffror ej så få ...” Nej, svarta siffror togo överhand att kasta ut de röda.

Jag ställdes i ett val: Stark ämbetsman med kämpalugn i nöden – eller en brinnande apostel, som vill störta på torget ut och riva sönder de stärkta trasor, kyrkostyv symbol, vid ljungande rop:

”Som andens fackla vill jag vandra! Till storms, min håg! Stoft blive låga, bön, bland skrän och kval! Vak upp! På knä, att Straffarn oss förlåter!” – – – En konferensman blev jag bland de andra. Vi skredo i ett varsamt tåg från kyrka till kongressens sal, från salen till en kyrka åter.

III.

Så är på jorden städse ordningsfråga av timmer funtad, men en andens längtan är sammanvävd av skär osinnlighet, den dopnamn får av hopplös sammansättning, ty fasta uttryck aldrig dröm kan täcka. Så

blandade de sina fasta bjälklag av tjänsteår och kassor och prebende med stjärnestrålar eller luftmusik. Och alla stolta, klara stjärndiskurser och himlakontroverser kryddades med ordningsprick och paragrafers kringlor och klubbades med svarvat ebenholts. Och trosnit drog med trosnit fingerkrok, och höghet gav åt höghet danska skallar. Men jag, som var i anden brinnande, i smärta såg de vita vingar spikas vid konferensens tunga furubord. Och stundom tycktes som den stora Straffarn vid denna lugna mötesredlighet och denna ordnade förhandlingsgång en suppleant i obemärkthet varit, på papper krönt, men ej till tjänsten kallad. – – – Dock! Ej bättre mötesform på jord man smitt, ty stoft fick sitt, och stjärna fick väl sitt.

*

Jag tänkte ropa: ”Upptag till behandling punkt nollettusen-ingenting i dag! Den lyder så: Vad anses Herren mena? Ty i det huvud jag har med på resan, där har jag packat alla tidens fasor. Nu råma städerna som djur och stater svimma. Nu brinner Krubban strax i Betlehem. Kungsstjärnan sotas ner av feta rökar från jord i brand, från hem i brand, där krigarn ej på fingret ids räkna dem han för en dag har ljustrat på sliten bajonett ... Jag tänkte ryta: Upptag till behandling mitt nödspörsmål!”

Då sade sekreterarn stilla så: ”En enkel lunch serveras klockan två!”

*

En flärdfri frestelse med Petrifiskar, som hoppat upp och ner vid språk och smatter och dansat i flottyr. Små nyktra glas med lugn och städad vara, där inga sus och djävulsporl förmärktes ...

Nu skred med Bacchuskind och härmade med manings sträckta hand den rörelse, som säger: Var välsignad!, en kvickögd ganymed, omsvärmad av små svarta tjänare, som faten buro.

Jag såg apostlabordet – vita duken förvirrad blicken följde till den punkt, där då, i drömmar sänkt, mitt öga väntat en ljuskrönt Höghet finna, men i stället en sund och blomstrad ämbetsbroder fann. Han grep ett fat och lät i helfet oskuld demonisk groda daska ner i talet: ”Jag säger, bror, att lammet dock är bättre som det är än i det gröna stuvat ...”

Och, mättad utan mat, jag ängsligt kände förbannelsen av köttets tryck. Och darrande, i hopplöshet, som brände, jag gick att dricka kvalens bittra dryck, att lyfta i förfäran mina händer i hjärtats ensamhet vid mörka stränder.

IV.

Då sprang på vida gavlar upp den port, som gömda intrycks villervallor binda:

Drömmens sjufärgsgalna forsar nu i morlande tornado störtade fram och blandade sig med verkligheters ting. Uppsagd blev till feberflyttning sund förståndskontroll med jämnmått, lärareschemat, praktiska taxan, ingenjörens ring.

Mudderverk med drypande skopor vräkte syner jämt ur dyn.

Se, en köttblå råhet där! Se, en vit och slagen hand! Där på svarta svallen lyftes fallna gudars brutna lemmar, rivna proklamationsplakat. Tidens gömda skräcknyheter stego nakna upp på nytt, hotande med vitnade händer, stirrande med bristande ögon. Flytt var allt – men dock ej flytt.

Futuristisk skola så i ett hjärtas nattsalonger vilda stycken exponerar: Läppar, som av feghet tego, händer, som för vinning dödat, öga, grymhet givit sting ...

– – –

Uppsagd var till feberflyttning sund förståndskontroll med jämnmått, lärareschemat, praktiska taxan, ingenjörens ring.

*

I skog jag tumlade ... Där skuffade varandra dogmer, och veka lärosatser fingo näsblod vid knytnävsslag från sträva lärosatser, och kräklor och gevär tillsammanstöttes i klirr och skrammel – röster blandades som i en sprängd och tokig jätteorgel, där alla stämmor sluppit loss och skräna i munnen på varandra. Men mörka troppar ändå framåt rördes vid tungt tumult mot fjärran svarta ränder, och ovanför det svarta stundom sken, en flämtande, en klarröd gryning, ett oberoendets och trygghets skimmer, som små signaler klippte: Bortom – över ...

Mot ringmur vroks jag – snart jag fann, att denna var ett spår, i marken tryckt, ett spår, som trampats i en bokstavsgjutning. Ett D, vars storlek – cirka, cirka ... Ack, lilla måne, gyllne haremskippsko, slängd i en mörkblå vrå! Ack, morgonsol, rökmössa rosenröd, av ägarn vrakad! ...

Jag hade att i dryga almanacksår mot nästa fyndplats treva, tills jag letat en bokstav än – det var ett E. Av storm jag blåstes, och på hästen red jag. Han skakade sin man – och varje skakning gav mig en stjärnekvälja, ty en skur av vita paragrafer störtade i bubblig smälta kring min panna och gjorde huvet tungt och hett att bära ...

Men när vid nattfärd tecknet U jag funnit, då satte sig mitt högmod för att pusta och säga: ”Klart på spår! Ty spela här ej jättar topp med mig, skall icke fattas mer än S i namnet, vars ägare jag når i brus och storm!” En visshet tog mig fatt, och måttlig bröstkorg av stolthet svällde upp och vaggade och steg som havet, tills det fyllde ut val hela himlens valv ... ”Må locket springa!”

Valvet sprängdes – likt ett väldigt kistlock sig himmelskupan sakta lyfte upp och vroks åt sidan med en knall ... I svartblå djupet låg jorden som ett trint, ett ljusgrönt äpple, en torftigt mognad frukt i evigt fall ...

V.

En examinerad Prelat jag är. Melåne. Mitt huvud tungt som en kyrka är, mitt öga klart som en måne. Jag äter min höga kalops som mål, min höga potatis därtill. Men fradgar för fritt min höghets skål, och stimmar för stolt min storhets skrål, man stänger mig in i ett låghets hål och räcker i luckan en sill. Firulist, firulara! Ty höghet är höghets fara.

En examinerad Profet jag är. Melåne. Jag var hos Gud, och jag vandrat där bland stjärngrus, trinsande måne. Jag ljög mig en ödmjukhet, ej jag bar, och letade Höghetens spår. Men Höghet ris av sitt blixtträd skar. Ett ris profeten gav slag till svar – och ränderna än han i hjärtat har. Det känns, när det flaxande slår. Firuskam, firulara! Ty fåfäng är fåfängs fara.

Vid porten jag hojtade mäktigt så: Melåne. ”Ditt spår är upptäckt. Så öppna då för mig och drypande måne! Du hör vad jag säger – men verka snart! Du lämnar i uppdrag åt mig att hämta den fallande äpplekart, som studsar från blått och till blått med fart, från natt och till natt – och som uppenbart i vrede förkastats av dig!” Firukast, firulara! Men anspråk är anspråks fara.

Så säg mig: ”Skall strafflänken räcka, då? Melåne. Skall evig landsväg vår jämmer gå, trots bönens mässande fåne? Giv svar åt en finstädad konferens, som pysslar vid klockornas slag. Giv svar, som skrämmer, giv svar, som bränns om även det aldrig så snöpligt känns, att icke jag står på bevisning läns, när ordförarn frågar i dag! Frågalätt, frågalara! Men fråga är frågas fara.

Nu tändes det riset i maklig prakt. Melåne. Mig skedde svedan, jag redan sagt. Strängt straffad frågarefåne

...

Men när jag med bläsor i kvidan låg, då hördes en svävande röst: ”Din länk, den räcker, den nog förslår ... Din länk den räcker i nödens år. Den är av evighet – du förstår! Så vare detta din tröst ...” Far min tröst – må du fara! Kring tröst lade tröstarn snara.

– – –

Den armaste usling på jord jag var. Melåne. I anden plundrad, när natten bar till sjukrum strålar av måne. Då sjöng vid gryning ett barn i dag vid fjärran rand. Ett morgonbud med hälsans klara drag:

”Din starka längtan räcker, menar jag, att lätta varandets och stoftets band. Gott syfte lyfter mullen mot det klara, Nyss sjöng jag till mitt kärleksspel ... Ditt sjuka hjärta hörde fel. Jag sjöng om länkar ej – om längtan bara!”

VI.

Tack, barnaröst, som kvad vid morgonskimmer! Av vänskap var du, nog min själ förnimmer.

Må än jag vämjas, klädd i nyttans pälsar. Men längtan lättar tyngd och skönhet frälsar.

Så må en ärlig strävan vara staven i tumultariskt vimmel fram till graven.

Så vill jag stödja mig på redlig önskan att planta friskhet bland den brända grönskan.

Vill anden bryta upp sitt skjul på jorden den irrar skrämd, skräckslagna bliva orden.

Var dogm är famlande, en trevan är han, men renhets önskan djupt i bröstet bär han.

I barnsligt bönelarm finns även ande, och dröm med tröjor mänskan ej förblande.

Till stoftets fattigspråk, till virrordskören, har lyssnaren den ädelblå parlören.

Ur klumpig lera stiger skönhets vilja. På ler och längtan kan nog lyssnarn skilja.

Vem är du, lyssnare? Jag slutar fråga. Nog att jag kämpar, nog att jag får låga!

Men diktar världar du i höghets smärta med saknadsstormar i ditt stora hjärta, så är i uppror jag ett diktat ord av brinnande jord, en dikt, som vädjar, diktarande, kär! ...

Melåne. En darrande konvalescent jag är med huvud tungt som en måne.

En ämbetsbroder mig nalkas stark med doktorshatten i dörr. Han vandrar välskodd på Trones mark och hälsofärgad som förr.

VIII.

”Var hälsad broder! Tackom Gud för segern du vunnit över svaghet! Stort beklagats, att ej på konferensen du var med. Dock äro alla dagar ej förgångna ... Än litet nappas, ännu något larma! Vi hava brottats, milde sig förbarma! Punkt åtta särskilt månget får förargar ...”

Jag sade: ”Tänken starkt, men vackert, vargar!”

”Vad så? Ditt ord vart blekt av känslighet. Det är den sockersöta konsekvensen av frihet från den beska konferensen, av att från mänskor du haft ledighet. Har du val glömt hur mörkret kastar näten? Att Trons

ensidighet i storhet blott kan giva vacklande och svagt sin styrka och bringa seger åt vår vita kyrka?”

”Ej drömmarsvammel! Nej, med starka spikar skall sanning spikas, när Guds man predikar. Jag Herrens fattigdräng kan klent förstå – men att vår tungas svärd vi slipa må, förstår jag gott. Så drabbe tungt vårt svärd!”

”Har du väl glömt den råa best till värld? Hur grymhet, låghet, högmod trampar friden, hur feghets fina dolk i dolskhet sargar?

Jag sade: ”Striden, starka vargar, striden, men striden vackert vargar!”

*

I solig höstdag fick jag stilla vandra, när rökblå staden låg ... Jag helats från min bristnings bittra kval. Hur vackert livets buller ändå låter! Jag var en konferensman bland de andra. Vi skredo i ett varsamt tåg från kyrka till kongressens sal, från salen till en kyrka åter.

VID MÖRKA STRÄNDER.

Hav, som slår i kalla styrkan, dånar mer än psalm i kyrkan, klämtar lik en klocka i brand eller nöd. Går till svarta nattkravaller, spränges, splittras, sönderfaller, stormar fram som hop vid ett anskri om bröd. – – – Ingen sötvågskantilena! Inga insjöflöjtar lena för ett bröst, som kämpar i ängslan och glöd!

Bra! Predika du, som orkar, om en gråt, som aldrig torkar, om en nöd, som ingen kan räcka sin hand! Kväd vid vågvältspanoramat om det vilda vandringsdramat! Bittra sanning, skumma mot himmelens rand! Spela som när pukslag dånar, om hur lycka lyckan rånar, om hur frihet friheten binder med band!

Mässa ock vid skrän och skrällar: Lögn i jordens röda kvällar! Svärmarstjärna fläckas av smuts eller blod. Lögn blir sant! I nattens boning ljus och huldhet och försoning från en dömd, som sanningen icke förstod. Blanda kokande tillsamman i ett infernaliskt gamman jaord – motord – nejord i Motsäges flod!

Nu åt dig mitt mörka altar reser jag, när vågen saltar. Fruktar leva – fruktar att bjuda farväl ...

Skriv med bokstavsstaplar kalla, vilka ragla, sammanfalla, Sesamskrift, som öppnar en port för var träl. Ryt mig sanning in i blodet, piska mig i storm till modet, fradga mig ett bad, som kan stärka min själ!

DRAKE OCH FÅNGE.

I.

Irrande lekman:

Kring trötta söckentankar, där jag i vimlet vankar, ringlar en fråga, med drakfjäll och låga. Den flämtar och flimrar av kosmiska glöd. I stärkta helgdagsstunder, kan du, mitt drömvidunder, skrämma med rassel och varna med prassel och väsningar: Evighet – Död ...

Än svart som svalgets satan, än blank som Vintergatan ... Ögon han lånar av gallgröna månar och gadd av kometer med fräsande sting.

Skall jag ett festtal tända, en hymn till livet sända – tankarna svalkas ... Jag hör hur han nalkas och lägger sig tyst i en ring.

II.

Hur rak man spelar rollen av man med självkontrollen. Avmätt i orden, linjerad på jorden. Men under, i djupet hörs rassel och ve. Då bleknar jag kring pannan. Här gömmer sig en annan! Arbetar trägen att utfinna vägen. Han trevar men kan icke se.

Vad var väl då som hände, när Liv min lykta tände? Slummer i sammet – jag vräkes i dammet, jag vaknar och skriker förskräckt mot min mor.

Bak bröstets tunga klyfta jag hör min fånge snyfta. Varsnar hans skugga; jag hör honom hugga i väggen ... Min arme, min bror!

Jag undrar, om hans öga bär dagrar från det höga? Undrar om vildhet är vemod och mildhet, som drivits till vildhet av tvingande tag? Stäm upp en litania, som kan min själ befria! Nycklar på ringen har Vishet – men ingen, som passar till dörren i dag.

III.

Dig bombarderar med frågor, jag, himmel, och bultar på porten. Svarar man ej på de larmande slag. Stum är den mörkblå orten. Icke ett sus, såvitt jag förnimmer. Icke ett ljus, ett livande skimmer ... Helgon och änglar, högtbetrodda, ut från bebodda molnhus i stjärniga gränderna! Lampor i händerna, facklor i tusen! Dyken med ljusen, störten med bränderna! Fladdren, brusen, stormen mitt mörker med brand!

Må draken stå i lågor med svarta fjäll och frågor! Klarhet må ringa – och fången få svinga sig ut med sin blodslagna hand.

FRÅN TIDLÖS FRIHET –

Nänns jag väl ur tysta bädden, som i evigheten vaggar, väcka dig, min son? Räcka dig en bägare, som fraggar ofta friskt, men ock till brädden fylls av smolk och hån. Skall ur natt, som silverfållas, livets klara kinder trollas – springa fram ur svarta valv strålögd solskensalv?

Skall jag väl från tidlös frihet, hägn, av Intets timmer timrat, locka dig, min vän? Låta dig, vars blick ej ledset skimrat, här vid Lögntygsspinneriet vämjas, vredgas än? Kallsvett på din panna driva, dra dig in i intensiva hårklyvningsmaskiners snurr, stim och penningsurr?

Lura – lik en syndfrätt gubbe, illasinnad, ful i tankar — barn från svalkans park, där en helig tystnad varsamt vankar, vaktar stjärnblom, stam och stubbe på en mörkblå mark. Släpa dig till skam och ånger, fräna dunster, fräcka sånger – hit, till fälla, tryck och spark, vildhet, tigerstark ...

Rycka dig vid kyssens låga till en jordisk, gisten hydda, där ej taket kan oss för sting och stygga strilregn skydda – där jag ej för böld och plåga bot och binda fann. Se dig trygg med Trolös leka. Sen mig åren börjat bleka, se dig, stungen i din vår, gå med röda sår!

Vingad frände! Stjärnors älskling, alla stumma djupens broder – skära mänskodröm! Vet, att här bland vita Venusstoder skulle du väl ock en älskling finna, glad och öm. Här, vid mordelds dån och glitter trivs ock klara kärlekskvitter. Mitt i virrvarr, storm och flod – fest för själ och blod!

Ja, förvisst! – där lögnhjul drivas, ofärd sås med fulla nävar, välfärd mejas ner – även lyckans lilla löje svävar, även sanna tankar trivas, vacker vänskap ler ... – – – Jag förnekar ... jag försvarar ... Kom, mitt barn! Men jag bevarar bitterhet till sist ändå ... Hör! Orkaner gå!

DÖDENS KLÄDNADER.

Alltefter skräck och tankars kraft väl mången döden skildrat. Till tavlan skilda färger haft, som skrämt, som skräm- sel mildrat. Se! Hamrat stål på ranglig arm! I huvudskåln, den kalla, dentistiskt sammanfogad harm, som i panik gjort tanken varm, som frostsvett stänkt på alla.

I fantasiens skräprum är rätt gott om grella kläder, som flärdfull tanke passa lär i månget himlens väder. Men lump är lump – på fantasi helt litet må man lita.

Den starka döden nödgas bli till docka klädd, än så, än si – en svekfull rekvisita!

Med jordisk konstflit de ett bo åt honom snålt möblerat. Med stjärnig eller nattsvart ro, med fasor tapetserat. Med ondskans orm och grymma djur från unkna jorde- kärren man byggde – var i sin natur, en boning torr, en boning sur åt denna starka herren.

Ack, bistra tröst, som stundom brann, när ängslan hjärtat rastat: Jag är min egen skrämselman sen köttets rock jag kastat. Av dig, du arma benparti, ej döden är monterad. Han är som tanke, stor och fri. Orimlighetens melodi, orimligt högstämt spelad.

En ande blott förvandlar så av grus och skjulverk bara ett drömfyllt rum, där frågor gå i sorg mot stjärnor klara. Av träbrits blir en andaktspall, av trasfilt vördat kläde. Ur maskfrätt golv vid klagans svall gå pelarrad till tempelhall. Tillbaka Vardag träde!

Bort spökluft i den höga stund, då kämpens bädd man reder! Var Liv i blomstring öppet sund, är Död av sluten heder. För sorg man ej kan värja sig och ej för bävans smärta – men ondska ej du menat mig, du ande, som på jordens stig jämt rörde vid mitt hjärta!

TILLBAKA!

En flygfärd skönt skall smaka! – – – Jorden morrar, grön av hån: ”Du kommer snart tillbaka. Kommer tillbaks, min son!” Upp i en skruv från stoft och sot, mänskolist och mänskohot, från kris och krut och knallar! Stiger – varthän? Ah, uppåt blott från tasseltyg och bindgarnsgrått, från rapp och danska skallar! – – – Hej, när spiralen färdig är i vinande båge det neråt bär.

Snart dammet vingen betäcker. Ej svag maskinkraft räcker. Man har ej mer ett snött gudslån, som bringar motorn att spraka! – – – Jorden morrar, grön av hån: ”Du kom så snart tillbaka! Vad sade jag dig, min son?”

Din själ skall fri sig svinga! Bindas skall det ilskna kött. Du skall dess uppror tvinga – piska det spakt och dött. Upp till en ro, så klar och ny! Daggren vinge mot morgonsky. En kroppslös lycka tindrar. Evighetshanden drömmens vind i svalka för mot andens kind, och minnets sårnad lindrar. – – – Pang! När spiralen färdig är i svindlande ringlar det neråt bär.

Snart mullen vingen betäcker. En blodröd timme bräcker ... Och föresats tog eld som spån, dess spillror ramla och braka! – – – Jorden morrar, grön av hån: ”Du kom så snart tillbaka. Vad sade jag dig, min son?”

Hur starkt ett liv kan locka! – – – Dödsmärkt skyndar jordens barn att röda frukter plocka. Fladdrande stoft bland flarn ... Flänger för ära – fäktar spanskt, mäklar engelskt, orerar franskt och grälar nätt på svenska. Rövar en ära med örnar på och finkar fångar i fällor små ... Hur käckt han må sig vrenska – hej! När spiralen färdig är i kvälja och kvidan det neråt bär.

Snart stoftet vingen betäcker. ”Ej mer mitt hjärta räcker. O, skänk mig än ett gnisterlån, som bringar livet att spraka!” – – – Jorden morrar, grön av hån: ”Du kom så snart tillbaka. Vad sade jag dig, min son?”

MIN FORDRAN ÄR EJ RINGA –

Naturkär lekman:

Min fordran är ej ringa på dig, o, Himmelrik, där milda harpor klinga bak valv och molnblå flik. Där starka tankar fara med vita syften på, och veka drömmar klara i ro och bedjan gå.

Hur arm var ökengrönskan på jordens torra fält, hur fåfäng röda önskan i öknens kärlekstält. Hur svag en lärksång klinga vid sus från träd och vik ... Min fordran är ej ringa på dig, o, Himmelrik –

ty om du äger bara en doft från armods jord, ett eko av den snara och gråa sångarns ord, må harpa mindre klinga för mig i mild musik ... Min fordran är ej ringa på dig, o, Himmelrik!

... SOM SKER VID SOMMARVAKAN ...

Samtal med ljus Konferensman.

Trodde min broder rätt, är döden ett bekymmer, vilken lik ängslan nog tör äga övergång. Morgonen bräcker lätt, i samma stund det skymmer. Bäst som vårt solsken dog – det sken vid fågelsång. Just som jag kved ”Jag dör”, drömmande jag mig rör, svävande fram på ängar. Strängar i vindstråk jag hör.

Liknar ej faran då – trots skrämsels vita lakan – mildaste skymningsblund i juninattens gång? Väl råder natt – men så som sker vid sommarvakan. Bida en ringa stund – och morgon slår sin sång! Svimning på huvudgärd, väckning vid luftig färd. Lågande längtan bara ... Klara och strålande värld!

Trodde min broder rätt är ständig sanningsglöden, varar min ömma dröm – en evig fjäril lik. Stormig på månget sätt – men god är mörka döden, liknar en kolsvart ström, som för till grönskad vik. Just som mitt hjärtas slag domnat, förnimmer jag friskhets och lyckas bölja skölja i rodnande dag ...

SKRIVAREFÄRD.

Sjökaptenen: ”Vattnet är sig alldeles likt – men ...”

Här på vida vattnet, strött med skum, täta sammanträden äga rum. Grått tillmötes går med grått – och vänder. Återmöte! Lösa, gråa händer gripa virriga varandra fatt – slappna åter snart med skvimp och skvatt ... Vågor i vämjelse välva, vredgas, skälva. Orosbilder allt! En kyss ... God dag! Vänband brytas – falskt de återknytas vid en nyckstorms nästa andetag.

Hör, kapten på bryggan! Denna sjö förr jag ej såg mörk förvirring strö. I min ungdom friskt och festligt möttes mörkblå vågor, vilka sönderstöttes i en rusig fragg vid stolta stänk, i ett sken som grynings rosenblänk. Gungande soltös på vatten ... Grant mot natten vita stjärnbarn döko ner och opp. Månen plaska ofta friska, raska simtag med en blank och fjällig kropp.

Är det en vulkan på botten, som muddrat svart, och fägring målat om? Eller storm, kanhända, yr i håren, starka anspråk ökat under åren ... Allt, som skrives på det gråa plan, blir till svekfull skrift Guds långa dan. Hur jag vid blåstarna tittar ej jag hittar klar idyll i bubblor, spillror grå. Mer en fara, lassokast och snara dessa slingringar mig förutspå.

Stranden nalkas – och från denna punkt fordom staden steg så ljust och lugnt, med en kyrkoknopp bland byggnadsblader, vecklade i röda, gråa rader. Hur jag granskar nu, vid stamp och vagg, kyrkan ter sig som en törnetagg. Husen betryckta sig samla. Gråa vänner ramla i varandras famn att trötta dö eller svimma i den lätta dimma, som drar fram från kall och ängslig sjö.

Ler kapten? Mitt vemod jag besvär! – – – ”Sjön är lik sig som den varit här alla långa år, såvitt jag minnes! Oro alltid är, där vågor finnes. Icke särskilt glad – men jag förstår ... Nu förstår jag! Det var gosseår! Solflickan, måntumlarn bada ... Allt det veka, glada var väl, praktiskt taget, mer som hån. Lögnen smekte. Lögn i löjen lekte. Röda rackartyg där inifrån ...”

Tack kapten! Vid edert rederi tar man gods av småfilosofi ... Men det glittrar – se det glittrar mera! Vill du kärleksvattnet imitera, främmande och virrigt lömska svall? Gör detsamma! Tack i alla fall! Staden med lekportar väntar. Blåögd hågkomst gläntar. Bleka minnen tyst i parken gå ... Lövbrus säger: ”Än jag ungdom äger! Samma sång och sommar nu som då!”

PÅ KÄRLEKSTORGET.

Här var det jag brann, här steg mitt bål bland träd och torn och tegel. Här fladdrade grann vid sus och vrål en eld som lössläppt segel ... Verklighet ruvade, grå och kall, med likgiltig min i ring: Krigarens stall, Välviljans stiftelse, Nyttans hall – torftiga vardagsting.

Ej straffarn var lik en lurvig dräng, med ragg på stänkta armar, som knyter vid skrik och flås och fläng, där pinverktyget larmar – eller med osande bloss i språng bland virvlande spånen far. Kallhamrad, lång, stendöv för stönandet, halmtuss tar ... Gnolar vid lågors gång.

Min bödel var vit – och blick var blå, och skuldror marmorgranna. I tripp på visit ... Med tycken små och domar barnsligt sanna. Något av bölja i svävans ord, och något i nyck av bloss. Rofylld som jord, drömögd som stjärnorna ovan oss, ljusen på nattens bord.

Ur mordiska trän sköt skott och gren och klara rosenkalkar. Vid flammornas skrän och vackelsken den straffarns vänhand svalkar. Gillrade bränsle och räckte mig en dryck som till tröst ändå. Tack vare dig, rödmynta brassare, nu för mig bilder i eldljus stå!

Kom, ärriga man! Vi brädda bål för minnet, starkt och stilla. För Yngling, som brann en rågad skål och två för Rackarn lilla! Verklighet ruvar så grå och kall, med mulnande min i ring: Krigarens stall, Välviljans stiftelse, Nyttans hall – torftiga vardagsting.

CANTILENA COMUNALE.

Med en maklighet, som sinnet söver, skutan glider genom öppna bron. Varsamt vattnet fransas fram i fören, sammanblandar fragg och blanka ören. Silversnören lindas upp vid vågens skvalp och ton. Himlen sprider matta sken däröver. Välbehag i skymning. Stjärnbehag i skymning. Vita häckblom, mörka bladverk – nattens skönhetsdon.

Stadens småhus, som sig hopatränga omkring samlingstankars stora hus, gömma skönhetsland bak stängda grindar. Luktärtsreva vid staket sig lindar. Vilsna vindar blom till fjäril gör vid fladdersus. Sus och sömn bland ros och blad, som klänga ... Slumra småstadshjärta med din storstadssmärta! Slumra gott i gråa husen vid kastanjens brus!

Alla blå inkorporeringsdrömmar, som i dagens marknad röja sig – alla nyttans vyer staden målar, plånas ut, när sommarnatten prålar, blomman strålar pudervit vid trappa, prång och stig. Kall beräkning flyr – naturen ömmar, och Provinsens andar doft kring teglet blandar, träda kransade till torget: ”Barn, vi älska dig!”

Steg på avstånd lugnt och tydligt höras. Ej så länge – ljudets död är snar ... Trottoaren letar sig förveten, alabasterblek från mörka vreten. Evigheten når den visst vid sjön, som blånar klar och med rymden synes sammanröras. Himlen nu tycks låna vattnets silvermåna. Vattnet lånar himlens blånad – vänskap uppenbar.

Här vid andetag från strandens dyning kan man fri från frusna tankar gå. Vaka, medan stjärnor silverkalka murars rader – och vid ökad svalka gräsets halka, morgonljudens klarheter förstå. Enkla hjärta, njut i rosig gryning! Fin din stad i ljusning står vid sång och susning. Klappa stolt, med världsstadsglädje, i din glömda vrå!

I LÄRDOMSKVARTERET.

Extraläraren: ”Jordgloben är sig lik ...”

Adams, Evas, friska barn till skolan gå i gamman. Lieber Knabe, strid för A-B, slåss mot gröna C! Bänken snärjs i granna garn av fantasin med flamman. Romboiden blir så vriden. Cirkeln börjar le. Ordningsman, allvarsam, led nu leksen gosse fram! Intet nojs med blomst och flarn! Sök hålla tankar samman! – – – Adams, Evas, friska barn till skolan gå i gamman.

Bordets jordglob, blank och grön, som förr i goda tider! Avbild duger – fast den ljuger frid om stridens trakt. Klar som förr den stolta sjön, där Oceana rider. Flodblå strängar – länders ängar, rätt som skaparn lagt! Färgen ren – allt i sken! Ej man ser var lien ven. Fläckfri, blodfri mulln och snön ... Sig lätt på axeln vrider globen, trind och blank och grön, som förr i fridens tider.

*

Stora barn av Adams ätt i världen röster höja: ”Jag skall älska, du skall älska!” ”Jag skall hata ...” Ve! Skri och smatter – farligt sätt att sköna verbet böja! Villervalla – orrar knalla.

Nu för sent att be. Sträng lektion – som kanon dånar lärarn, hård i ton. Bleka huven i en rök ... Ej alls man mäktar skratta. Konjugera mer! Försök att ordets ande fatta!

Adams plantor – skilda namn! som växa i det arma: Liebe Eva, hjälp oss leva, strid mot svarta ve! Is och mörker tryck i famn mot bröstets knoppar varma! Lieber Knabe, slåss för A-B! Rättens pekning se! I var vrå, handlen så att ett starkt betyg vi få! Vid terminens sista tid berömmet må vi dela! Rektor blid, skall bjuda frid vid läktarns körsång! Sela.

NATURKUNNIGHET.

Extraläraren: ”Här hänger ännu planschen, föreställande Apan ...”

Apa – gorilla, armaste stamfrände lilla! Där bland de saftiga bladen du sitter, kvicka och elaka glitter i klippande ögonen gå. Bakdelen, tunga och röda, tycks du med stånkande möda lyfta från gyttja och strå. Men bland lianer – i skogsjättens kransar, högt bland de rasslande, lövgröna vågor, närmare solens och stjärnornas lågor, nästan du dansar, störtspringer, flyger och svansar, svingar och kastar dig så!

Stamfrände lilla! Armaste apa – gorilla! Lust till ditt luftspring i sinnet jag känner. Marken mig suger och bränner. För tungt blev mig ofta på jord. Ögonen irra och bedja, liksom en klirrande kedja bär jag vid bannande ord. Dock, om jag upp till det högre mig svingar, dit, där ett stjärnljus mig bleker och renar, högt mellan drömmarnas mörkblåa grenar – tanken får vingar. Klockspel i bröstkorgen klingar, sång blir i rymderna spord.

Stamfrände, stilla! Still, lilla apa – gorilla! Sänd mig ej skränljud, där butter du sitter – småsorger plockar så bitter i styva och stripiga hår! Ej må du hata din vita släkting, som söker att slita bojor, dem jorden består!

Hör om min utveckling! Tanken bemöda: Stamfar tog storsprång bland kokos och kvistar. Själv jag i topparna flyger, och ristar drömmarnas röda frukter, som brinna och blöda. Harpsus i grenarna går ...

RÄKNELÄRA.

Extraläraren: ”I äktenskap användes högre matematik ...”

”Lyten, det har du i hundra, lust att mig reta och sticka, blåsa sofismer och dundra ... Sådant – plus vanan att skicka rättvisa bort som ett spån på en våg ... Surhet plus stränghet jag såg. Småaktig, kall räkna jag skall: Retlighet uppförd och ondska i minne ... Slutet adderar jag – vänta och tig! Summa summarum: I blod och i sinne älskar jag dig!”

”Lekalv, den barnsliga glada, stundom i ilska jag luggat. När du i ljus kunnat bada, skimret med mörker jag skuggat. Minskade mulen din glädje till noll. Fröjd subtraheras med groll. Trevnad på stig fråndrog jag dig. Hjälp mig att räkna – var siffra är bitter! Svartaste nollor att vänta man har ... – – – Nej, under linjen du skriver i glitter: Kärlek står kvar!”

UPPFÖRANDE OCH SEDER.

Extraläraren: ”Kraven på gott upp- förande skärpas efter examen ...”

Var och en har nog en tyst förnämhet. Även du lär vårda din. Varligt må man nalkas din förnämhet ... Vill du vara vänlig akta min! Kom ej rullande hitin! Fäktande armar och stortalighet – tältning till marknad på stilla mark ... Skiftande varor, livsprogramvykort i skaror. Hin i små flaskor och ordspråk på ark. Månglare, när du skall tälta, pass dig! I skottet är sälta! Fridlyst park ...

Var och en har timrat sig ett stängsel. Även du sökt timra ditt. Ingen hand må skaka dina stängsel. Törs jag bedja dig att akta mitt! Märker jag vid misstros titt rövaretag, och hör yxors gång, skingrande pil eller påk jag vet. Vaktare kalla skall jag till värvet befalla eller en knekt i mitt blod, som är het. Akta dig, huggare, lite! Lönar med svidande vite osnygghet.

En och var har sina tysta gårdar. Troligt är, du äger din. Lugn! Man akte sig på tysta gårdar ... Vänta – var så god, beträd ej min! Sten står sval, cypress i sus. Skuggiga platser och kallors bård. Allvar i vinden. Fingra ej låset på grinden!

Sorgsnaste minne har vitmenad vård. Tystna med bullret och ljudet! – – – Tillträde kungligt förbjudet! Helig gård!

NORDPOLENS UNGDOM.

Om en vetenskaplig expedition.

Spräng nu i isen! Kanske vi hitta mitt i de frostblå, de bländande flak röda bevisen. Spana och titta! Styvnade blommor, stelnade druvor, infrusna duvor ... Må våra sprängpulver isbergen lyfta! Omtumling – ramlanden – brak ... Långsamt bak vikande klyfta våras i skinande grotta. Nordpolens ynglingaminnen sig blotta. Rosorna flyta i kolsvart vak ...

Vem kunde tänka, vem kunde ana? Små memoarer i frostbunden skrift! Trädkronor blänka. – Nyktert vi spana. Blomruskor friska. Där kataraker! Paradistrakter ... Allt som förstenat – det må man förlåta! Klar är dock forskarns bedrift. Isbitna fåglar ej låta! Färgen är ren i var fjäder. Här var det solblänk och högsommarväder. Julivind, kvitter och vingars vift.

Låt oss nu varsamt rekonstruera! Hyfsat – med aning, med erfarenhet. Använda sparsamt ord, som förmera alltför fantastiskt! Alltför poetiskt, alltför estetiskt bort vid vår gärning! Må sakligt vi röna. Ej jalusi och

förtret! Enstämmig mening: Det sköna här i det döda man kände. Troligen även en kärlek, som tände – sannolikt drömmande, möjligen het.

Alltså: Det frusna ... Klart vi bevisa blommande tider, där isväldet rår. Vår kunde ljusna, vind kunde brisa. Dolda bak lövverk, mörka, som glittrat, fåglar ha kvittrat. Lågor ha stigit, där isblocken stupa, lärkan, där isbjörnen går. – – – Punctum! Nu drickom en kupa alltefter små traktamenten! Lycka till avhandling, bästa docenten, verket om Nordpolens ynglingaår!

LIV I SKOLA MIG SKICKAR –

Rösterna i Parken: ”Sjungom! Inga stormar ...”

Född med blänkande blickar, Livsbejakans rosor två en på varje kind – Liv i skola mig skickar, kramar mig trött, pudrar mig grå, biter med bister vind. Lurar mig först att sjunga ljusblått lov med min tunga. Lockar mig upp att döna högröd sång till den sköna. Trattar mig full av godan tro – lyriska blomster på mark ... Ger mig sen med broddad sko eftertrycklig spark.

Född med ömmaste drömmar – solkattstankar, tinder, glans – spelande humör, styr mig ödet med tömmar, slår mig i grus, välter nånstans bäst jag i vissling kör ... Stött är min glada vilja. Hoppets kvist blir persilja. Äpplet, som sken i handen, ruttnat rinner i sanden. Glatt argument i livets lopp, tusende muntrande ord dödsves magra fingertopp smular ner till jord.

Född med lemmar, så rena – blåa ådran varsamt lagd över marmorgrund ... Snart i stridsregn, som stena, smutsa och slå, står jag försagd, blek och med mulen mun. Trycker vid stormigt hörne hatten ner kring mitt törne.

Fångas av blåst och vräkes, piskas, steglas och späkes ... Skurar mig matt och spak på strand – drypande bittert mitt bad ... Ändå klingar starkt ibland röst i storm: ”Var glad!”

Snart med blänkande blickar än en gång jag helad står, frank till lovsång opp. Framtid blinkande skickar löften åt mig – törnkransen går strax i en lysten knopp. Ungdoms fjärlar, som svinna, vill jag i ilsprång hinna. Fram emot klara dagar glad i ögat jag jagar. – – – Sjungen mig full av tröst och tro, lyriska stämmor i park! Hej, min gråhet! Av min sko tag en ärlig spark!

INDUSTRIA COLOSSALE.

Extraläraren: ”Blev du eljest något nyttigt?” *Skrivaren:* ”Jag blev drömmeriidkare.”

Kunde jag världens raseri i vattenfall förvandla, stiftade jag en industri att för all jorden handla. Inte en skelning, höger och vänster! Vishetsfördelning, sanningsförtjänster. Låghet gick upp ur pipor röda. Höghet gav surret harpstämd ton. Fri vore bundenhet, glad vore möda. Lugnaste ögon, sunda don.

Genom en tekniskt stor idé kan jag tillvarataga kraften av osällheters ve och ljus ur svartstoff draga.

Stolta maskiner, själfulla sköna, smörjs som med viner, krönas med gröna kransar och band i ilsurrsglammet. Måndag till måndag – vinst i hamn! Storsinnad styrelse – ögon som sammet. Praktiska herrar, starka namn.

Över blåa hav lyftes på skeppen varorna. Nödpatentstav, präktig för svagt i farorna. God Lugnalätt för bröstryck – i askar, tullfritt i staterna raskar. Över molnen gå flygskepp med ilpaketerna. Paradisblå salva för elakheterna. Prima vår Urkraftstablett för mod – alstrande hjälteblod ...

”Tyst, tyst, tyst! ... Pajasmagnatens plan utskrattad är av Fan! Hör du hans skratt i var glänta!”

Lyssna! Vänta:

Genom en fint, ej blottad än, jag mäktar intressera svartkonstruktören Djävulen att verksamt assistera. Flinkt vid hans lågor trissor vi dreve. Svartaste frågor stjärnvita bleve. Eld fick han spruta, källarbunden. Avskräde silas snabbt i flod. Porlar i mörka kanalen kring grunden. Kvalmdoft av svavel, föga god ...

Världsfirmans stam slår skott var stund, som hjulen gå och klinga. Starkt Drömmeriidkareförbund skall jordens mörker ringa. Blå uniformer – drömblå och lätta! Stillad blir stormen, själar bli mätta.

Små revisorer nådigt blomma. Gynnsam var min av Siffrans son. Sanningsreserverna aldrig stå tomma. – – – Rasande vatten – fjärran dån ...

DE LÄRA SLAKTA DINA LAMM –

Extralärarens varning:

Du drömmarman så allvarsam med klena vackel- vristen, de lära slakta dina lamm och lägga dem på risten. Vi leva i den stränga tid, då allt är hårt, som händer. Här passar knappast stjärnögd frid ... (”Ah, se så ...”) Här passar knappast stjärnögd frid – men sammanbitna tänder.

Var panna borde vara slät – du lär väl varsamt klaga. Man lärt av åskans majestät att pannan sammandraga. För varje brandröd stridshästflock, som stora cirkus rundar, du sänker dina ögonlock ... (”Påståendet kunde jag ...”) Du sänker dina ögonlock och gömmer dig och blundar.

En tveksam fot, romanblå blick – ett slarvigt pansrat hjärta ... Vad gör du här? Ah, fel du gick! Vart steg ger stöt och smärta. För visa fick du järnkoral – en skräckhymn snart du sporde. Du tog nog fel på hundratal ... (”Mina avsikter ...”) Du tog nog fel på hundratal, när din entré du gjorde.

Fast själv en butter man som få, och full av tankar vreda, jag ville välva en berså åt dig i livets leda. Och ovanför dess mörka blad, min ädle svärmarfåne, jag hissar, åt din fristad glad ... (”Ah, se så ...”) Jag hissar, pustande men glad, Idyllens gyllne måne!

DRÖMMAR FAMNAS.

Det kunde knappast någon annan vara än du, min käraste, som kom till mig vid sommarstrand, där jag såg molnen fara och vågor gå i blåa drev att snara den säv, som bävade och böjde sig. Väl är det sant – det var i slummern bara men kunde knappast någon annan vara än du, min käraste, som kom till mig.

Du var ej lik en enda av de andra vid fjärran dörr jag hämtat, yr och bråd, vid fjärran port att glatt i samspråk vandra i litet lögnförbund vid månens nåd.

Ej dunstgestalt – en rökbild av förfluten och halvglömd tid – en syn, som nyckfull var. Du var en bild, en stark, av sanning gjuten, med vänskapsdjup i mörka ögonpar.

Min ljusa främling, väntade, som nalkas, blir du en gren för trötta tankar nu? Blir du en källa, där en törstig svalkas? Blir hamn för storm, blir famn för glädje du?

– – –

Fast all naturen svingade vid susning, med blad som vändes – flarn i fladderregn, hon stilla dröjde i en ordlös tjusning i rörlig sommarskuggas gröna hägn.

Och hennes ögon, allvarsamma, klara, som sågo bindande men blitt på mig, de tycktes tala: ”Bida litet bara, snart kan jag komma för att stödja dig.” ”Men nu jag endast i din aning vilar som vinge vilar på den varma vind. En verklighet, som brinner, sedan ilar till dina armar, klar och frisk om kind.”

”Jag valde Junis tavla för att träda bland ungdoms sälla syner dig emot. Min kärlek ville jag till sommar kläda och blomster sålla vid min käres fot.”

– – –

Jag sade intet – ord jag ej behövde, ty tanke utan ord kan tanke nå. När viken sorlade, när vinden sövde, två drömmar famnade varandra då.

Vid sommarstrand, där jag såg molnen fara och vågor gå i blåa drev att snara den säv, som bävade och böjde sig ... Väl är det sant – det var i slummern bara, men kunde knappast någon annan vara än du, min älskade, som kom till mig.

AVRESA.

Kör försiktigt, herr chaufför! Vi äro så lyckliga båda. Ett tempel den är, som sig sjungande rör er trånga, svarta låda. Inom dess väggar, de sträva, grå, dansa minuter som änglar små med morgonröda kinder. Glimt på en kind – lyktstrimmor gå ... Skuggdans och blickar i tinder. Ej något rangel på slirande ban! Pass var Triangel mot slutet av dan! Ljusstrålen löper så tyst framför att skydda för brakande våda ... Kör försiktigt, herr chaufför! Vi äro så lyckliga båda.

Stöt i hornet, herr chaufför! En mörkning jag skönjer vid kröken. Figuren är mystisk, som vinglande kör i gråa vattenröken. Är det ett fordon, så stort som hus? Halvslocknad lykta med fosforljus – en rusig karl vid ratten? Magraste hals ... Ingenting alls! Ängsliga dunster mot natten ... Stopp! Är ni galen! ... Nu är han förbi! Hörde signalen – en frän melodi, totad ihopa med falskt gehör och vissnade ljud som av spöken. – – – Stöt i hornet, herr chaufför! Stöt klart, så det skallar i kröken!

Tack för vakten, herr chaufför, å egna och kärlekens vägnar! Hur gynnsamt, att dimman har brustit framför, att ödsligt ej det regnar!

Månen i blinken en gullgul spång timrar och lindar vid lätt chanson av lövbrus omkring skärmen. Afton, bliv lång! Ännu ett fång knoppar må brista i värmen. Dansande låda, med gungning och skalv, tack för oss båda! Vi dväljas i valv, skinande valv, där man lyran rör, där glädje och skönhet oss hägnar ... – – – Tack för skjutsen, herr chaufför, å egna och kärlekens vägnar!

___